

rokokoch cestovania a užívania si začali pracovať ako generácie pred nimi.

Lenže veľké percento mladých ľudí sú takzvaní „freeter“ alebo „neet“. Freeter je mladý človek, ktorý má menej než 35 rokov, dobrovoľne sa rozhodol byť nezamestnaným alebo, lepšie povedané, nebyť zamestnaným v tradičnom slova zmysle. Namiesto toho pracuje len príležitostne, zarobí si nejaké peniaze na živobytie, a potom je opäť nezamestnaný. Niektorí freeteri to robia preto, aby mohli cestovať, iným zase prekážala práca v klasickej japonskej firme.

Neet je na druhej strane nezamestnaný Japonec, alebo zamestnaný v nízko platených prácach, pretože nie je dostatočne kvalifikovaný, vyučený. Teraz má táto mladá generácia, ktorá už bola sčasti odpísaná staršími, šancu dokázať to, čo dve-tri generácie pred nimi. Znovu postaviť Japonsko na nohy.

.japonská solidarita

Nikto nevie, kedy sa katastrofa skončí, v utorok (15. 3.) boli ďalšie otrasy v Šizuoke s magnitúdou 6. Menšie otrasy a „dotrasy“ pokračujú vlastne nepretržite. Všetci dúfajú, že už otrasy nena-

reakciám, ktoré nakoniec viedli k výbuchom.

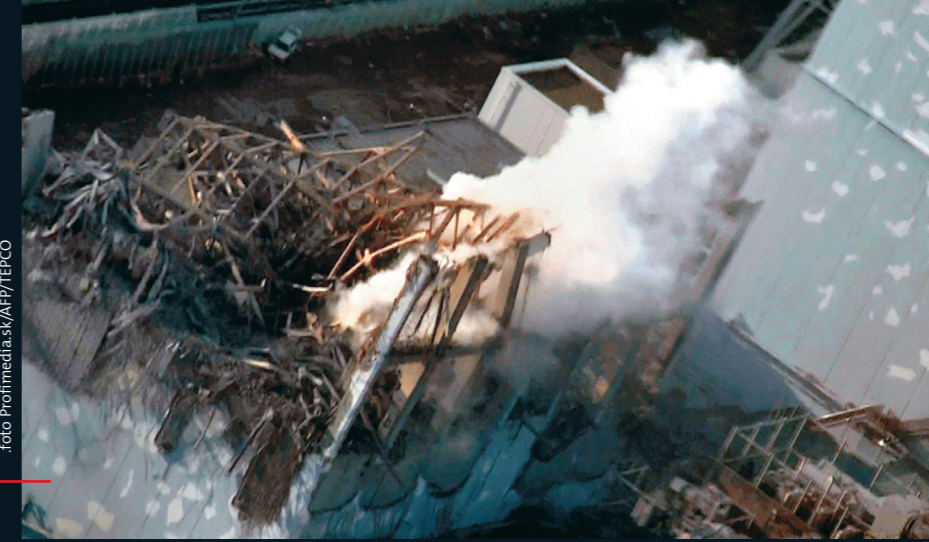
Prvá dôležitá bola reakcia vodných pár so zirkóniovým obalom palivových tyčí. Pri reakcii zirkónia s vodnou parou vzniká plynný vodík a ak sa ten dostane do styku so vzdušným kyslíkom, vstupuje s ním do ďalšej chemickej reakcie. Jej produktom je celkom nevinná voda. Problém je, že pri dostatočne vysokých koncentráciách vodíka prebieha táto reakcia explozívne. Plynný vodík sa dostal z prvých troch reaktorov do budov, v ktorých sú reaktory umiestnené, a vo vzduchu explodoval. Výbuchy spôsobili poškodenie budov, ale nebolo to nič fatálne v zmysle hromadného ohrozenia civilistov. Pri takýchto explóziách sa síce dostane do ovzdušia určité množstvo atómov s nestabilnými jadrami

a následný rozpad týchto jadier je sprevádzaný rádioaktívnym žiarením, ale všetko je otázka kvantity. Hlavné nebezpečenstvo výbuchov nespočíva v nich samotných, ale v hrozbe narušenia nádob reaktorov (prípadne nádob s vyhoreným palivom) a systému chladenia. To všetko zvyšuje nebezpečenstvo požiarov a pri požiaroch reaktora sa dostáva do ovzdušia oveľa väčšie množstvo atómov s nestabilnými jadrami (k najväčšiemu zvýšeniu radiácie došlo počas požiaru v budove štvrtého reaktora, ktorý bol v čase zemetrasenia odstavený). Situácia vo Fukušime je teda naďalej vážna (aspoň v čase piatkovej uzávierky .týždňa). Priame nebezpečenstvo civilnému obyvateľstvu však nehrozí z toho, čo sa už stalo, ale z toho, čo by sa prípadne mohlo

stať. Mimoriadna pohotovosť v Japonsku a evakuácia okolia elektrárne sú preto úplne namieste. Ale akákoľvek panika vo vzdialených krajinách je úplným nezmyslom. Rozprávať o prípadnom nebezpečenstve hroziacom na Slovensku znamená nemať základnú predstavu o zemepisnej polohe Japonska, alebo o veľkosti zemegule. Ak sa v dôsledku fukušimskej havárie rozvíja v Európe nová debata o bezpečnosti jadrových elektrární, je to v poriadku. Rozmýšľať o prevencii a zvyšovaní bezpečnosti užitočných, ale potenciálne nebezpečných zariadení je vždy správne. Na druhej strane, rozprávať o prípadnom zastavovaní jadrových elektrární je jednoducho ignorovaním reality. My všetci (alebo takmer všetci) predsa chceme elektrinu a chceme jej veľa. Jadrové elektrárne nám

jej dodávajú obrovské množstvá a pritom sú v podstate veľmi bezpečné. A podobne, ako pre dopravné nehody nezakážeme výrobu automobilov, tak ani pre občasné havárie nezakážeme jadrové elektrárne. Havárie sú jednoducho prirodzená daň za to, ako dobre sa máme. Faktom je, že sa máme veľmi dobre a často pritom podliehame klamu, že na to vlastne máme právo. Nutnosť platiť daň sa nám preto zdá nespravodlivá. Prírodné katastrofy a technické havárie však neberú na tento prejav našej rozmazanosti nijaký ohľad. A pripomínajú nám, že na dobré veci nemáme nijaké automatické právo. Znova a znova si ich musíme vybojovať. **.martin Mojžiš**

17. marec, poškodená budova tretieho reaktora jadrovej elektrárne vo Fukušime.

15. marec, obhorená detská hračka v Hisanohame (vľavo). 16. marec, fotka uprostred trosiek v Natori.

Sendai Ikuei. Keď Masanoriho preložili na Slovensko zo závodu v Mexiku, mal „až“ celých 36 hodín v Japonsku na to, aby si vybavil svoje záležitosti s pobytom a odišiel na Slovensko. Teraz mu dávajú voľno na celý týždeň. Nám sa to zdá normálne, pre Japoncov to však normálne nie je. Dúfam, že takýchto mladých ľudí a firiem je v týchto dňoch veľa.

Autor je prezident Slovensko-japonskej obchodnej komory ●